

Article Arrival : 06/07/2020

Published : 10.09.2020

Doi Number <http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2601>Reference Yılmaz, B. & Uludağ Güler, Ç. (2020). "Türkiye'de Suriyeli Göçmenlerin Toplumsal Kabulünün Z Kuşağı Açısından İncelenmesi (Üniversite Öğrencileri Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma)" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:6, Issue: 69; pp:3885-3899

TÜRKİYE'DE SURİYELİ GÖÇMENLERİN TOPLUMSAL KABULÜNÜN Z KUŞAĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ (ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE UYGULAMALI BİR ARAŞTIRMA) *

Analysis Of Generation Z's Social Acceptance Of Syrian Immigrants In Turkey (A Research On University Students)

Dr. Öğr. Üyesi Betül YILMAZ

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, İ.İ.B.F., Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Balıkesir/Bandırma/TÜRKİYE
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3532-6479>

Arş. Gör. Çiğdem ULUDAĞ GÜLER

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, İstanbul/TÜRKİYE
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0217-3963>

ÖZET

Suriye'deki çatışmaların iç savaşa dönüşmesi ile birlikte 2011 yılından bu yana Suriye'den Türkiye'ye kitlesel göç hareketi aralıksız olarak hala devam etmektedir. Suriyeli göçmenler Türkiye'ye sığınma nedenleri arasında ulaşım kolaylığı ve Avrupa ülkelerine geçiş umudu ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye'ye gelen Suriyeli göçmenler ilk olarak sadece sınır illerinde ve kamplarda kalmışlardır. Ancak iç savaşın uzaması, kamp sayısının ve yardımların yetersiz kalmasıyla birlikte kampların dışına çıkarak Türkiye'nin çeşitli şehirlerine dağılmışlardır. Suriyeli göçmenlerin yaklaşık %90'ını kamplar dışında yaşamaktadır. Kamplar dışında yaşayan bu kitleye ülke vatandaşlarının kabulü ilk yıllara göre her geçen yıl azalmaktadır. Türk toplumu Suriyeli göçmenlere karşı ilk yıllarda misafirperverlik göstermiştir. Fakat bu durum onların geri dönmeyecekleri endişesiyle bu kabulü her yıl giderek azaltmıştır.

Türkiye nüfusu incelendiğinde genç nüfus oranı oldukça yüksektir. Türkiye'de genç nüfusu oluşturan ve literatürde 1995 ve sonrası doğanlar Z Kuşağı olarak adlandırılmaktadır. Z Kuşağının toplumsal olaylara bakışı kendinden önce gelen kuşaklara göre farklılık göstermektedir. Onlar barış yanlısı ve etnosentrizmden uzak aynı zamanda toplumsal olaylara karşı duyarlılığı oldukça yüksektir. Bu nedenle Z Kuşağının Türkiye'ye gelen Suriyeli göçmenlere karşı toplumsal kabulü de önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, Suriyelilerin ülkemize yerleşmesi ile birlikte ortaya çıkan toplumsal kabulün Z Kuşağı açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada seçili üniversitede İktisat Fakültesinde okuyan 312 Z Kuşağı ile anket çalışması yapılmıştır.

ABSTRACT

Since in 2011, the massive migration movements from Syria to Turkey which emerged as a result of the conflict in Syria turning into a civil war, continues uninterrupted. Syrian immigrants, first place in the reasons for asylum in Turkey, is located in the hope to pass the accessibility and European countries. Syrian immigrants who have come to Turkey, remained only in border provinces and camps initially. However, due to prolongation of the civil war, the insufficient number of camps and aid, they are scattered in various cities of Turkey going beyond the camp. Approximately 90% of Syrian migrants live outside the camps. The acceptance of immigrants, who live outside the camps, is decreasing with each passing year compared to the first years. Turkish society has shown hospitality to Syrian immigrants in the first years. However, this situation has decreased this acceptance every year, worrying that they will not return.

When examined Turkey's population, young population ratio is quite high. Turkey's young population who born after 1995 in literature, is known as Generation Z. Generation Z's view of social events is different from the generations that preceded it. They are peaceful and free from ethnocentrism; at the same time, their sensitivity to social events is very high. Therefore, Generation of Z's social acceptance against Syrian immigrants who came in to Turkey, is important.

In this study, it is aimed to examine the social acceptance that emerged when the Syrians settled in our country in terms of Generation Z. In the study, a survey was conducted with 312 Generation Z studying in the Faculty of Economics at the selected University and the data obtained were analyzed. As a result of the research findings and analyses, they believe that

* Bu çalışma Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından BAP-19-1009-058 numarası ile desteklenmiş olup 10-12 Eylül 2019 tarihinde gerçekleştirilen MECAS VII Contemporary Issues in Social Sciences Kongresinde sunulan bildiri metninin geliştirilmiş makale halidir.

ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ile yapılan analizler sonucunda Z Kuşağının Suriyeli göçmenlerin Türkiye'ye yerleşmelerini kabul etmedikleri ve özellikle çalışma hayatında onlar için risk faktörü oluşturacağı düşüncesindedirler.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Göçmenler, Toplumsal Kabul, Z Kuşağı.

Generation Z does not accept Syrian immigrants to settle in Turkey and that it will be a risk factor for them, especially in their working life.

Key Words: Syrian Migrants, Social Acceptance, Generation, Z.

1.GİRİŞ

2011 yılının mart ayında baş gösteren çatışmalar, Suriye'den milyonlarca Suriyeli savaş mağduru insanı ülkesinden ayrılmaya zorlamıştır. Suriye'den komşu ülkelere doğru yaşanan kitlesel göç hareketleri hem göçmenler hem de göç alan ülkeler açısından ekonomik, sosyolojik, psikolojik, siyasi olarak pek çok sorunu beraberinde getirmektedir. Başlangıçta kısa sürede sona ereceği düşünülen savaş yaklaşık 9 yıldır devam etmektedir. Türkiye yıllarca çevresinde meydana gelen siyasi krizler ya da savaşlar sonucu göç eden ya da etmek zorunda kalan sığınmacılara ve göçmenlere ev sahipliği yapmak zorunda kalmıştır. Avrupa ülkelerine geçiş umudu Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye sığınma isteğini artırmıştır. Bu yüzden ilk yıllarda binlerle telaffuz edilen sayılar çok kısa zamanda milyonları bulmuştur. Türk toplumu ilk yıllarda misafirperverliğini gösterse de geri dönmeyecekleri düşüncesi Suriyelilerin toplumsal kabulünü her yıl giderek zayıflatmıştır. Bu durum Türkiye'yi, Suriyelilere vatandaşlık hakkı, geçici koruma statüsüne sahip olma, oturma izni, çalışma izni ve temel kamu hizmetlerinden yararlanma, iş sahibi olma, gelir getirici faaliyette bulunma, barınma, sosyal yardım ve sosyal hizmetlerden yararlanma gibi yaşamı devam ettirmeye yönelik politikalar oluşturmaya zorlamıştır. Bu politikalar ise; Suriyelilerle sosyo-kültürel uyum, ayrımcılık, eşitsizlik, sosyal yaşama katılım, dışlanma gibi sosyal konuları da ortaya çıkarmıştır. Yapılan literatür taramasında Türk toplumunun Suriyelilere yönelik toplumsal kabulün oldukça düşük olduğu görülmektedir.

1995 ve sonrası doğanlar Z Kuşağı olarak adlandırılmaktadır. Z Kuşağı toplumsal olaylara karşı duyarlılığı oldukça yüksektir. Türkiye'nin genç nüfusunu oluşturan Z Kuşağının Suriyeli göçmenlere bakışı da oldukça önemli bir konudur. Bu çalışma, Türkiye'deki Z Kuşağının, Suriyelilerin toplumsal kabulünü ölçmek amacıyla yapılmıştır. Bu ölçme anket çalışmasıyla değerlendirilmiştir. Seçili devlet üniversitesinde iktisat fakültesinde okuyan 312 Z Kuşağı öğrencisi ankete katılmıştır.

Anket sonuçlarına göre; Z Kuşağı öğrencilerinin büyük çoğunluğu Suriyelilerin kendi ülkelerine yerleşmelerini doğru bulmamaktadır. Z Kuşağı Suriyelilerin ülke içinde toplumsal yapıyı bozduklarını düşünmektedirler. Onlar, Suriyelilerin ülkelere yerleştirilmesine yönelik politikaların yetersiz olduğuna inanmaktadırlar. Çünkü Suriyelilere sosyal haklar konusunda ayrıcalıklı davranıldığını düşünmektedirler. Z Kuşağının Suriyelilerin toplumsal kabulünü zorlaştıran diğer konuda onların mezun olduktan sonra çalışma hayatına girişte yaşayacağı problemlerdir. Çünkü onlar; Suriyeli işçilerin çalışma hayatında kendileri için bir risk faktörü olarak görmektedir. Aynı zamanda Suriyelilerin emek piyasasına girişi ile mezun olduklarında işsiz kalma ihtimallerinin artacağını söylemektedirler. Bunun nedeni ise; Suriyelilerin Türkiye'deki çalışanların iş olanaklarını kısıtladığını düşünülmesidir. Başka bir neden ise; Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yükseköğrenim almalarının ülkedeki genç eğitimli işsizler için tehdit oluşturduğu fikridir. Anket sonuçlarına göre Z Kuşağının bu düşüncesi onları işsizlik kaygısına sürüklemektedir. Onlar Suriyelilerin istihdamda olmasını kendileri için bir risk olarak görmektedir. Bu nedenle ankete katılan Z Kuşağı öğrencilerinin %92,9'u Suriyelilerin ülkelerin deki savaşın bitmesi ile geri dönmelerini istemektedir. Küresel bir nesil olarak kabul edilen Z Kuşağı çalıştığı ortamda çok kültürlüğe saygılıdır ve çok kültürlülüğe saygı duyan yöneticilerle çalışmak isterler. Bu durum anket katılımcıları açısından değerlendirildiğinde endişe duydukları asıl konunun mezun olduklarında işsiz kalabilecekleri endişesi olduğu şeklinde ifade edilebilir.

Geleceğin çalışanlarını ve genç nüfusu oluşturan Z Kuşağının endişelerinin giderilmesi ülke içi sosyal uyum açısından önemlidir. Ülkenin geleceğini şekillendiren gençlerin elde tutulması oldukça önem arz etmektedir. Bunu başarmanın yolu onları anlamak ve keşfetmekten geçmektedir. Ülke içinde birlikte yaşayan farklı kültürlere sahip bireylerin sosyal uyum içinde olmaları toplumsal kültürün gelişmesi açısından oldukça önemlidir. Irkçılıktan uzak ayrımcı olmayan Z Kuşağının gelecek adına kaygı duymaması için, gerekli tüm kurumların üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi toplumsal refahın sağlanması anlamına gelmektedir. Bu çalışma literatürde yer alan boşluğu doldurmak adına faydalı olacağı düşünülmektedir.

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Göç Ve Geçici Koruma

Göç insanlık tarihinin her döneminde varlığı ile toplumsal dönüşümlerin belirleyicisi olmuştur (Castles ve Miller, 2008:5). Göç kavramı ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik birçok boyutu olan belli bir bölgeden başka bir bölgeye nüfusun hareketi olarak tanımlanmaktadır. Göç coğrafi bir yer değiştirme hareketinden çok, birçok sebebi ve sonucu içinde barındıran sosyolojik bir olaydır (Sağlam, 2016:33).

Faist 2003 yılında yaptığı çalışmasında göç kategorilerini beş kriter üzerinden oluşturmuştur. Faist'e göre;

- ✓ Alan olarak iç ve dış göçler (ulusal ve uluslararası göç),
- ✓ Zaman olarak geçici –kalıcı göçler,
- ✓ Boyut olarak bireysel- grup- kitlesel göçler,
- ✓ Yasal durum olarak yasal- yasadışı göçler (legal ve illegal),
- ✓ Sebep olarak gönüllü- zorunlu göçler olarak gruplandırılmaktadır (Adıgüzel, 2016, s. 5-29).

Göç ve göçmen kavramlarını tanımlamak ve bunların birbirleri ile olan ilişkilerini ortaya koymak oldukça güçtür. Bu kavramları açıklayacak uluslararası tek bir kavram veya kuramdan bahsetmek oldukça güçtür (Abadan-Unat, 2017:51). Birçok düşünür dünyada tek bir sistemin var olduğunu iddia etse de aksini iddia edip tarihsel süreçteki bütün göçleri tek bir sistemle açıklanamayacağı yönünde görüş ileri sürenlerde çoğunluktadır (Çağlayan, 2006:79). Göç hareketlerinin niteliğinde sürekli değişimler olmuştur. Göç olayları daha ziyade açlık, kıtlık, savaş ve iklim koşulları gibi nedenlerden kaynaklanırken günümüzde bu nedenler yerini siyasi, kültürel, ekonomik, dini, eğitim gibi nedenlere bırakmıştır (Akıncı, Nergiz ve Gedik, 2015:60-61).

Göçmenlik kavramı tartışmaları bu konuyu zulüm, baskı ve şiddet gibi kavramlarla beraber düşünüldüğünde uluslararası boyutta bir düzenleme gerektirmiştir. Bu düzenlemelerle birlikte mülteci, sığınmacı, geçici koruma gibi kavramlar ön plana çıkmıştır. Türkiye, 1960'lı yıllar sonrasında göç rejimlerine kitlesel işçi göçü veren ülke konumundan 1980'li yıllarla birlikte küresel göç rejiminde göç alan ülke konumuna geçmiştir. Türkiye'nin sınır ülkelerinde görülen siyasal karışıklıklar ve ekonomik sıkıntılar sebebiyle Türkiye'ye Afganistan, İran, Irak ve son olarak Suriye'den düzensiz göçler başlamıştır (Pusch ve Wilkoszewski, 2010:29).

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra Türkiye'ye yönelik kitlesel göçler şöyle sıralanabilir;

- ✓ 1922-1945 yılları arasında Yunanistan'dan 384.000 kişi
- ✓ 1923-1945 yıllarında Balkan ülkelerinden 800.000 kişi
- ✓ 1933-1945 yılları arasında Almanya'dan 800 kişi
- ✓ 1988-1991 yılları arasında Irak'tan 519.000 kişi
- ✓ 1989 yılında Bulgaristan'dan 345.000 kişi
- ✓ 1992-1998 yılları arasında Bosna'dan 20.000 kişi
- ✓ 1999 yılında Kosova'dan 17.500 kişi
- ✓ 2001 yılında Makedonya'dan 10.500 kişi
- ✓ 2011 yılında Suriye'den başlayan kitlesel göç akışı ile yaklaşık 3.5 milyon kişi göç etmiştir (Tekelioğlu, Doğan ve Çelebi, 2015:9).

Sosyal, siyasi ve ekonomik sebeplerden ötürü dünyada meydana gelen siyasi olaylar küreselleşme sonrasında alanını genişleterek, kitlesel boyutlara ulaşmıştır. 2011 yılında Arap ülkelerinde yönetime ya da iktidara yönelik pek çok hareketlenme göze çarpmaktadır. Bunların arasında en bilinenlerden bir tanesi, kuşkusuz, 2011 yılında Tunus'ta başlayan diğer ülkelere de sıçrayan Arap Baharı'dır (Uludağ Güler, 2019:104). Arap Baharı ile başlayan karışıklıklar ve çatışmalar, önce çatışmanın olduğu ülke sınırları içinde daha sonra ülke sınırlarını aşarak kitlesel göçlere sebep olmuştur. Bu göçlerden en çok Türkiye ve Orta Doğu ülkeleri etkilenmiştir (Deniz, 2014:178).

2011 yılının mart ayında Suriye'de başlayan iç savaş sonrasında güvenli yer arayan milyonlarca Suriyeli savaş mağduru Türkiye'ye göç etmiştir. Türkiye kısa bir sürede savaş mağduru birçok insan için ev sahibi

ülke konumuna gelmiştir (Yılmaz ve Güler, 2019:233). Suriyelilerin ülkemize gelişini göç kategorilerine göre bir gruba yerleştirmek gerekirse; Suriyelilerin göçü, siyasi bir sebepten kaynaklanmış olması ve gelen kişilerin isteklerine bağlı olarak gelişmemesinden dolayı zorunlu göç olduğunu, sayılarının binli gruplar olmasından dolayı kitlesel göç olarak değerlendirilmektedir (Ekşi, 2019).

Türkiye 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Cenevre Sözleşmesini coğrafi kısıtlama ile imzalamıştır. Bu sözleşmeye göre; Türkiye yalnızca Avrupa'dan 1 Ocak 1951 tarihinden önce meydana gelen olaylar nedeniyle sığınma talebinde bulunan kişilere mültecilik hakkı vermeyi kabul etmiştir. Türkiye, 1967 Protokolünü de onaylamış fakat coğrafi sınırlamayı sürdürmüştür. Avrupa dışından gelenlere ise ancak üçüncü ülkeye yerleştirilme işlemleri tamamlanana kadar Türkiye'de geçici oturma izni verilmektedir.

Türkiye'ye, dış ülkelerden gelen yabancıların hukuki durumu ile ilgili düzenleme 1951 ve 1967 protokollerinden sonra en kapsayıcı düzenleme 1994 yılında yayınlanmış olan "*Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında*" yönetmeliktir. Bu yönetmeliğe göre, sığınmacılara, güvenli üçüncü ülke bulununcaya kadar, Türkiye'de kalmaları için geçici ikamet izni verilmektedir (Kaya ve Yılmaz Eren, 2014:28). 2012 yılında Türkiye'de Suriyelilerin statüsü konusunda yapılan "*Türkiye'ye Toplu Sığınma Amacıyla Gelen Suriye Arap Cumhuriyeti Vatandaşlarının ve Suriye Arap Cumhuriyetinde İkamet Eden Vatansız Kişilerin Kabulüne ve Barındırılmasına İlişkin Yönerge*" ilk düzenlemedir. Suriyelilerin Türkiye'ye girişinden sonra yapılan en önemli yasal düzenleme ise; 13 Ekim 2014 tarihli ve 2014/6883 sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği'dir.

Bu yönetmeliğe göre; Suriye'deki olaylar nedeniyle 28 Nisan 2011 tarihinden itibaren Türkiye'ye gelen Suriyeli göçmenler, "geçici koruma" altına alınmıştır (Erdoğan ve Çorabatır, 2019:6). Türkiye'deki Suriyeliler hukuki olarak geçici koruma kapsamında yer almaktadırlar. Geçici koruma; kitlesel akın olaylarında acil çözümler bulmak üzere geliştirilen bir koruma biçimidir. Geçici koruma, devletlerin geri göndermeme yükümlülükleri çerçevesinde kitleler halinde ülke sınırlarına ulaşan kişilere belirli haklar sağlamayı hedefleyen pratik ve tamamlayıcı bir çözüm yoludur. Geçici korumanın üç temel unsuru, güvenli topraklara erişime izin verilmesi, geri gönderme yasağının uygulanması, temel ve acil insani ihtiyaçların karşılanmasıdır (Geçici Korumanın Unsurları, 2020).

2.2. Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler

Suriye'de 2011 yılında başlayan rejim karşıtı gösterilerin çatışmaya ve kısa sürede iç savaşa dönüşmesi, şiddet olaylarının artması, herhangi bir yakın siyasi çözüm ümidinin olmaması, Suriye'nin yaşanmaz hale gelmiş olması, halkın taleplerinin karşılıksız kalması ve can güvenliği endişesiyle Suriye'den Türkiye'ye ve diğer sınır ülkelerine doğru insan kaçışları yaşanmaya başlamıştır (Neccar, 2016, s. 188). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Suriyelilerin yaşadıkları insanî dramı "yakın tarihte görülen en büyük göç dalgası" olarak tanımlamıştır.

2011 yılında 22,4 milyon nüfusa sahip olan Suriye; çatışmaların başladığı Mart 2011 tarihinden sonra Suriye'de en az 500 bin kişi hayatını kaybetmiş, yüzbinlerce insan yaralanmış, 7-8 milyon kişi ülke içinde yer değiştirirken, 6 milyondan fazla Suriyeli ülkesini terk etmek zorunda kalmıştır (6. Yılında Türkiye'deki Suriyeliler: Sultanbeyli Örneği, 2020). Yaşam alanlarını terk etmek zorunda kalan Suriyelilerin tek seçenekleri güvenli gördükleri yerlere göç etmek olmuştur. BMMYK'nın 14 Şubat 2020 verisine göre Türkiye, Lübnan, Ürdün, Mısır, Kuzey Irak ve Kuzey Afrika'daki toplam Suriyeli sığınmacı sayısı 5.559.767'dir. 3.585.209 kişi ile Türkiye birinci sırada yer alırken, İkinci sırada 910.256 kişi ile Lübnan, üçüncü sırada ise 655.435 kişi ile Ürdün yer almaktadır (UNCHR, 2020). Bu rakamlar kısa süre içinde Türkiye'yi "*dünyanın en fazla mülteci barındıran ülkesi*" konumuna getirmiştir (Erdoğan, 2017:7).

Türkiye, Suriyelilere açık kapı politikası uygulamış ve 2011 yılının Nisan ayında 252 kişilik grup Cilvegözü Sınır Kapısı'ndan geçerek Türkiye'ye geçiş yapmıştır (Erdoğan, 2016:69). 2015 yılında yaklaşık 2.5 milyon olan Suriyeli sayısı 2017 yılında 3.5 milyona yaklaşmış olup 2020 yılı Mart ayı itibarı ile Türkiye'de geçici koruma kapsamında olan Suriyeli sayısı 3.588.131 kişidir (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2020).

Kitlesel göçlerden dolayı kampların kapasite yetersizliği ve Suriyelilerin çeşitli nedenlerle kampların dışında yaşamını devam ettirme isteği Türkiye'deki milyonlarca Suriyeliyi kamp dışında kendi

imkânlarıyla yaşamaya itmiştir (Yılmaz, 2017:33). Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 2020 yılı Mart ayı verisine göre; kamplarda yaşayan Suriyeli sayısı 63.995 iken, kamp dışında yaşayanların sayısı 3.524.136'dır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2020).

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2020 yılı mart ayı verilerine göre AFAD'ın idaresinde Hatay'da "Altınözü, Yayladağı ve Apaydın" olmak üzere üç tane barınma merkezinde toplam 10.679 kişi, Adana Sarıçam barınma merkezinde toplamda 21.510 kişi, Kilis Elbeyli barınma merkezinde toplam 8.557 kişi, Kahramanmaraş merkezde olan barınma merkezinde toplam 10.863 kişi ve Osmaniye Cevdetiye barınma merkezinde toplam 12.386 kişi ile toplamda yedi barınma merkezinde 63.995 kişi yaşamını devam ettirmektedir. Suriyeliler başta sınır şehirler olmak üzere İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa gibi büyük şehirlerde yoğun olarak yaşamaktadır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2020).

Suriyelilerin Türkiye'de geçici bir süre bulunacakları ve kısa zamanda ülkelerine geri dönebilecekleri kanaati ile içinde okullar, sağlık merkezleri, sosyal tesisler ve mesleki eğitim kursları gibi donanımlar içeren kamplar düzenlenmiştir (Kirişçi, 2014:22). Geri dönecekleri üzerinden kurgulanan politikaların hepsi sürenin uzaması ile beraber yetersiz kalmıştır. Suriyelilerin kalış sürelerinin uzaması ve sayılarının artması ile beraber barınma ihtiyacı, bir iş bulup çalışma zorunluluğu, hayatlarını devam ettirmek için eğitim, sağlık gibi hizmetlere daha fazla ihtiyaç hissetmeleri, Suriyelilerin emek piyasasına girişine zemin hazırlamıştır. Suriyelilerin toplumda varlıkları hissedilmeye başlanmıştır. Bu durumda başlangıçta yerli halkın gösterdiği yüksek kabulü her geçen geçen gün zayıflatmıştır. Savaş bitse bile artık geri dönmeyecekleri algısı hâkim olmaya başlamış ve beraberinde toplumsal kabul, sosyal içermeye, entegrasyon gibi sosyal olguların daha da önem kazandığı bir süreci başlatmıştır (Sirkeci, 2017:33).

2.3.Toplumsal Kabul

Göçle birlikte kendine başka bir kültürde yer bulan bireylerin yaşadıkları uyum zorlukları "kültür şoku" olarak tanımlanmaktadır. Kültür şoku; göçmenlerin karşılaştıkları güçlükler, zorluklara, sıkıntılara, bunalımlara gösterdikleri tepkileri ifade etmektedir (Güvenç, 2015:122).

İki mekân arasında, ekonomik, psikolojik, sosyolojik birçok boyutu olan yer değiştirme faaliyetini gerçekleştiren göçmenler, bir taraftan kendi kültürel yapılarını ve değerlerini muhafaza etmeye çalışırken, diğer taraftan gittikleri yerin sosyo-kültürel şartlarına adaptasyon sağlamaya çalışmaktadır. Bu süreç, yaşanan göçün niteliksel ve niceliksel parametrelerine bağlı olarak çok çeşitli uyum problemlerini de beraberinde getirmektedir. Göç edenlerle göç alanlar arasında, kültürel farklılıktan ve benzerlikten kaynaklanan etkilenme, kaynaşma, dışlanma, uzlaşma, rekabet, kayırma, ayrımcılık ve çatışma gibi birçok ilişki ağlarını etkilemektedir (Aydemir ve Şahin, 2018:126).

Farklı kültürlerden gelen bireylerin birbirleri ile olan etkileşimi, sosyo-kültürel uyum sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Uluslararası göçe bağlı olarak farklı dil, din, gelenek, görenek ve kültüre sahip bireyler ile yerli halk aynı ortamda yaşamını sürdürmektedir (Aksoy, 2012:297).

Bir ülkeyi terk etme nedeni ne olursa olsun, ya da gittikleri yerde nasıl karşılanırlarsa karşılanırlar; göçün şekli, nedeni, zamanı, göç edenin cinsiyeti, yaşı, göç edilen yerin özellikleri ne olursa olsun uyum güçlükleri az ya da çok yaşanmaktadır (Gün, 2006:28).

Zorunlu göç gönüllü göç ile kıyaslandığında; hayat beklentileri, kişinin dünya üzerindeki varsayımları, sosyal uyum, toplumsal kabul, ortak kültür oluşturabilme kapasitesi oldukça farklılık göstermektedir. Göçmenlerin Sosyal uyumdaki başarı ya da başarısızlıkları gittikleri ülkedeki hükümetlerin ve toplumun tutumlarına, o ülkedeki göç politikalarına, göçmenlere yönelik davranışlara ve göçmenlerin bu davranışları algılama şekillerine göre değişkenlik göstermektedir (Erol ve Ersever, 2014:51). Fakat, genel olarak zorunlu göçlerde sosyal uyum oldukça sancılı ve zor bir süreci tarif etmektedir. Uyum ve oryantasyon hem kendileri için hem de gittikleri ülke vatandaşları için çift yönlü bir ilişkidir. Bu durumda pek çok sorunu gündeme taşımaktadır (Süleymanov, 2017:27).

Göç alan ülkeler göçmenlere ve mültecilere barınma, sağlık, güvenlik, beslenme gibi insani hizmetleri sunmaktadır. Bu durum çoğu zaman ülkelere ağır yükler getirmektedir ve yerli hak tarafından çoğu zaman hoş karşılanmamaktadır. Yerli halk kendilerine ait olan bütçenin göçmenler için kullanıldığını düşünmektedir. Bu da toplumsal uyumu olumsuz etkilemektedir (Akıncı, Nergiz ve Gedik, 2015:77).Türkiye'ye gelen veya sığınan gruplar, kentlerde sosyal dışlanma, ayrımcılık, ırkçılık, yabancı

düşmanlığı, ötekileştirme, kayıt dışı çalışma, yoksulluk gibi sorunlarla baş etmek durumunda kalabilmektedir (Ünal, 2014:68).

2011 yılından sonra Türkiye'nin uyguladığı açık kapı politikası ile birlikte milyonlarca savaş mağduru Suriyeli Türkiye'ye giriş yapmıştır. İlk yıllarda "misafir" kavramının ön planda olduğu, yüksek hoşgörü ve empati duygusu ile hareket eden halkın toplumsal kabulü oldukça yüksek düzeydedir (Yıldırım, İslamoğlu ve İyem, 2017:112). Savaşın uzun sürmesi ve gelen kişi sayısının artması ile beraber özellikle göçmenlerin çoğunluğun genç erkeklerden oluşması nedeniyle hoşgörü, yerini memnuniyetsizliğe bırakmıştır. Suriye'den gelenlerin %53,85'i erkek, %46,15 ise kadındır. 15-64 yaş arasındaki grubundaki Suriyeli erkeklerin, Türkiye'ye gelen Suriyeli erkeklere oranı %59,89'dur (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2020).

Suriyelilerin varlığına duyulan hoşnutsuzluklar kimi zaman eylemsel, kimi zaman söylemsel olarak dışa vurulmuştur. Türkiye gibi cemaat tipi toplumlara özgü olan "biz" duygusu, Suriyeli sığınmacıların kolaylıkla "öteki" olarak konumlandırılmasına sebep olmuştur (Çetin, 2016:201).

Türk halkının büyük bir kesimi Suriyelilerle aynı dini paylaşımlara bile farklı dil ve kültüre sahip oldukları için sosyal uyumun kolay olmayacağını, kültürel olarak Suriyelilerin Türklere farklı olduklarını; temizlik, hijyen, çocuk yaşta evlilik, konuşma tarzı, yemek adabı gibi birçok konuda benzerlik göstermediklerini ifade etmişlerdir (Özen, 2016; akt. Gözler Çamur, 2017:93).

Suriyelilerin varlığından en çok sınır illerde yaşayan halk rahatsızlık duymuştur. İlerleyen yıllarda bazı sınır illerdeki Suriyeli sayısı ilin kendi yerli nüfus sayısını geçmiştir. Bu durum yerli halkın tedirginlik yaşamasına sebep olmuştur. Toplumsal kabulünün düşük olduğu bölgelerde kümelenmeler, etnik oluşumlar ve bölgesel yoğunlaşmalar dikkat çekmektedir (Harunoğulları ve Cengiz, 2016:310).

Sınır illerdeki başka bir sosyal sorun ise komşuluk ilişkileri ve evliliklerdir. Genel olarak sınır şehirlerinde Suriyeli kadınlarla evliliklerin artmasına bağlı olarak boşanma sayısında artış olduğu gözlenmiştir (Ekici ve Tuncel, 2015:18). Her iki ülke vatandaşları arasında gerçekleşen evliliklerin çoğu gönüllülük esasıyla gerçekleşmiştir. Suriyeli genç kadınlar "hayatının kurtulacağı" umidiyle, cüzi ücret karşılığında yaşlı erkeklerle veya engelli kişilerle evlendirilmiş, ikinci veya üçüncü eş olarak Türk vatandaşı erkeklerle kuma evliliği yapmak durumunda bırakılmışlardır. Türkiye'ye sığınan Suriyeli kadınlar ucuz işgücü, fuhuş ve ikinci evlilikler için kullanılmışlardır. Suriyelilerin aile birliğini bozdukları ve evliliklerin bitmesine sebep oldukları için toplumdan dışlanmışlardır (Cengiz, 2015:116).

Sürenin uzaması ile beraber Suriyeliler geçimlerini sağlamak için çalışmaya başlamışlardır. İlk etapta yaşadıkları yerlerde bakkal, fırın, berber, lokanta, giyim mağazaları, küçük ev aletleri onarım atölyeleri, ayakkabı tamirciliği gibi iş yerleri açmıştır. Bu durum yerli esnaflar tarafından hoş karşılanmamıştır. Suriyelilerin büyük çoğunluğu da bir işverene bağlı olarak kayıtlı ya da kayıtsız olarak çalışmaktadır. Yerli esnaflar, Suriyelilerin piyasada oluşlarının rekabeti olumsuz etkilediğini, aldıkları yardımlardan dolayı haksız rekabete yol açtıklarını ifade etmiştir (Boyras, 2015:52).

Toplumsal kabulü zayıflatan başka bir konu ise yerli halk çoğu zaman göçmenlere verilen hizmetlerin kendilerine verilen hizmetlerden daha kaliteli olduğunu ileri sürmüşlerdir. Suriyeliler, temel kamu hizmetleri kapsamında sağlık, eğitim, belediye hizmetlerini geçici koruma kimlik belgesi ile faydalanmaktadır. Türkiye'de sağlık hizmetlerinden yararlanan Suriyelilerin oranı incelendiğinde; hastaların, 953.466'sı ameliyat olmuş, 1.143.393'ü yatarak sağlık hizmetinden faydalanmış ve 25.919.750'si ise ayakta sağlık hizmeti almıştır. Türkiye'de kayıtlı olan Suriyelilere, sağlık hizmetleri ve ilaçların, Türk vatandaşlarına verildiği koşullarda verilmektedir. Suriyelilerden kaynaklı hastanelerdeki yoğunluk ve sağlık kaynaklarını aynı şartlarda ücret ödemediği yararlanması yerli halk tarafından şikâyet konusu olmuştur (Aydemir ve Şahin, 2018:139).

Suriyelilere yönelik başka olumsuz görüş ise; Suriyelilerin kamplar dışında yaşamlarını devam ettiriyor olmasıdır. Sayıların artması ile beraber kampların yetersiz kalması ve Suriyelilerin artık kamp dışında özgür yaşama istekleri, konut ihtiyacının artmasına sebep olmuştur. Suriyeliler yoğun olarak yaşadığı şehirlerde ve mahallelerde kiralarda yükselmesine neden olmuştur. Sadece kira fiyatlarında değil yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde talebin artmasına bağlı olarak gıda fiyatlarında yaşanan artışlardan da yerli halk Suriyelileri sorumlu tutmuştur. Alım gücü yüksek olan Suriyeliler konut fiyatlarını yükseltirken, bu standardı sağlayamayanlar ise çok düşük standartlı evlerde, metruk binalarda derme-çatma çadırlarda

yaşamaya başlamışlardır. Suriyelilerin barınmaları ile ilgili başka eleştiri ise; dairelerin kapasitesinin üstünde kişinin yaşaması, çok sesli olmaları ve evleri kötü kullanmalarıdır (Duruel, 2017:54).

İlk yıllarda minnet duygusu ve zorunlu göçün getirdiği psikoloji ile daha uyumlu ve sakin davranışlarda bulunan Suriyeliler zamanla suç olaylarına karışmaya başlamıştır. Bu durumda Suriyelilere karşı güvensizlik duyulmasına ve ön yargılı davranılmasına sebep olmuştur (Tunç, 2015:45).

2.4. Z Kuşağı

Kuşak çalışmalarında en belirgin tanımlama doğum yılları üzerinden yapılmaktadır (Goh, Lee, 2018:21). Kuşak kavramı 1928'de Alman sosyolog Karl Mannheim tarafından literatüre kazandırılmış ve ona göre kuşak, belirli bir yer ve zamanı, tarihsel-sosyal süreci birlikte paylaşan, yaşa bağlı bir grubu temsil eden sosyal bir olgu şeklinde tanımlanmaktadır. Yaşa bağlı olan bu kuşaklar, belirli deneyim ve düşünce kalıplarını da kendinden sonra gelen kuşaklara aktarırlar (Al Amiri, Daradkeh, Al Kaabi, 2019:28).

Kuşaklar: Sessiz Kuşak (1925-1944), Bebek Patlaması Kuşağı (1945-1964), X Kuşağı (1965-1979) ve Y Kuşağı (1980-2000) (De Cooman ve Dries, 2012:44) ve Z Kuşağı (1995-..)(Yılmaz, 2020, s.185) şeklindedir. Toplumların yapısını derinden etkileyen sosyo-ekonomik ve siyasi olaylar sonucu literatürde Z Kuşağının başlangıç tarihini 1990-2000 yılları arasında doğanlar olarak kabul eden çeşitli araştırmalar mevcuttur.

2000'li yıllarda yoğun şekilde kullanılan web, internet, akıllı telefonlar, dizüstü bilgisayarlar, serbestçe kullanılabilir ağlar ve dijital medya ile yüzyılın en derin değişikliklerini yaşayan Z Kuşağı (Singh ve Dangmei, 2017:2) çalışmamızda Türkiye'nin kendine özgü toplumsal yapısı ve yaşanan değişikliklerle bu çalışmada 1995 ve sonrası doğanlar olarak ele alınmıştır.

Teknoloji ile büyüyen Z Kuşağı kendine güvenen, takım ruhuna sahip ve önceki kuşaklardan daha fazla sosyal aktivitelerle ilgilenmektedir. Onlar yenilik ve farklılık oluşturma eğilimleri ile toplumu etkilemek istemektedirler (Aydoğmuş, 2019:299-300). Bu kuşağın temel özelliği elektronik cihazları çok iyi kullanmalarıdır. Teknolojiyi aktif kullanmaları nedeni ile yüz yüze iletişimde zorluk yaşamaktadırlar. İletişimlerini daha çok kullandıkları teknolojik cihazlar üzerinden gerçekleştirmektedirler. Sosyal arkadaşlıklarını bu cihazlarla erişim sağladığı sosyal medya uygulamaları üzerinden yapmaktadırlar (Vadivilavicius ve Stelmokienė, 2019:98-99). Teknoloji ile sürekli iç içe olmaları nedeniyle Z Kuşağı "Dijital Yerliler" ya da "Online (Çevrimiçi) Kuşak" olarak da ifade edilmektedir (Csobanka, 2016:68).

Z Kuşağının teknolojiyi çok iyi kullanabilmesi, onların, birden fazla konuya ilgi duymasını aynı zamanda birden fazla işi aynı anda yapabilme kabiliyetlerinin gelişmesini etkilemiştir. Bu kuşak kendinden önce gelen kuşaklardan çok daha fazla motor becerilerine sahiptir (Toprakçı Alp, Tuncer, Sulaiman, Güngör, 2019:806). İnternette çok fazla zaman geçirmeleri onların istedikleri bilgiye anında ulaşmaları onların daha akıllı ve beceri sahibi olmalarını sağlarken aynı zamanda duygusal zekâlarının hızlı gelişimine engel olmaktadır (Pál, 2013:6). Kısa ve basit cümlelerle iletişim sağlarlar. Birden çok görevi aynı anda yapabilme kabiliyetleri yüksektir. Karşısındakini dinlerken aynı zamanda farklı bir işle de ilgilenebilme yetenekleri mevcuttur (Kütükçü, 2015). Z Kuşağının kendilerine özgü inanışları ve davranışları vardır. Sabırsız, inatçı ve pragmatik kişilik özelliklere sahip olan bu kuşak, isteklerinin biran önce gerçekleşmesini istemektedir. Doğuştan tüketici olan bu kuşağın bireyleri tatminsiz ve kararsızdır (Güler, 2016:56-57).

Bu kuşağın toplumsal duyarlılığı oldukça yüksektir. Onlar ırkçılığa karşıdır ve toplumsal cinsiyet eşitliğini savunurlar. Çevreye karşı olan duyarlılıkları yüksek olan bu kuşak iklim değişikliği bilincine sahip olup çok kültürlülüğe saygılı ve küresel bir kuşaktır (Sparks & Honey, 2020).

Özgüveni oldukça yüksek olan bu kuşak ne istediğini çok iyi bilen ve kendini çok iyi ifade eden bir yapıdadır. Onlar kontrolü elinde tutmak ister. Girişimciliğe ve inovasyona yatkın olan bu kuşak çalışma hayatında esnek iş anlayışına sahiptir. Çünkü onlar iş ve sosyal hayat arasında denge kurmak istemektedir (Yılmaz, 2020:184-185). Onlar için iş etiği önemlidir ve fikirlerine saygı duyulmasını beklerler. Çalıştıkları işyerinde geri bildirim onlar için oldukça önemlidir. Onları görmezden gelmek düşük verimliliklerine, moral bozukluğuna neden olmaktadır. Yöneticilerinin, onların fikirlerine değer vermesini beklemektedirler. Dürüst bir yönetici ile çalışmak istemekte (Agarwal ve Vaghela, 2018:4-5) kariyer gelişimine fırsat verilen ve adil ücretle çalışacağı işyerlerini tercih etmektedirler (The Gen Z and Millennials Collide at work, 2020).

3. METODOLOJİ

Göç kavramı bugün uluslararası bir boyut kazanmıştır. Ülkelerinden çıkan göçmenlerin farklı bir ülkeye göç etmesi ile birlikte, bu göçmenlerin kendi kültürlerinin yanında buldukları ülkenin kültürü ile birlikte yaşamaya anlamına gelmektedir. Bu durum toplumsal kabul ve uyum sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Türkiye’de Suriyeli göçmenlerin ülkeye yerleşmeleri ile birlikte genç nüfusu oluşturan Z Kuşağının bu kültürel farklılıkları kabullenip kabullenmeyeceği de merak konusudur.

Bu çalışma Türkiye’de bulunan Suriyeli göçmenlerin Z Kuşağı açısından toplumsal kabulünün incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yapılan bu çalışmada, veri toplama aracı olarak internet üzerinden düzenlenen anket formundan yararlanılmıştır. Zaman ve maliyet açısından uygunluğu ve çok kişiye ulaşılabilirliği nedeni ile internet ortamında yapılmıştır. Anket soruları araştırmacılar ve uzman görüşleri alınarak oluşturulmuştur. Anketi cevaplayanlar seçili devlet üniversitesine bağlı İktisat Fakültesinde okuyan Z Kuşağı öğrencilerinden seçilmiştir. Araştırmada verileri elde etmede kullanılan anket formu 2019-2020 Eğitim ve Öğretim yılında yapılmıştır. Toplamda 312 anket ile çalışmanın veri toplama süreci tamamlanmıştır.

Anket çalışması demografik özellikleri içeren 3 soru ve toplumsal kabulü oluşturan 10 soru ile toplamda 13 sorudan oluşmaktadır. Bu sorularda yer alan cevaplar 5’li Likert tipi olarak değerlendirilmiştir. Cevap şıkları “Kesinlikle Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum” dan oluşmaktadır. Anketlerin değerlendirilmesinde elde edilen verilerde SPSS 24.0 programı kullanılarak tanımlayıcı istatistiklerle değerlendirilmiştir. Anketin güvenilirlik analizi yapılmış ve test değeri 0,866 çıkmıştır. Bu sonuca göre ankete verilen yanıtların tutarlı ve geçerli olduğu söylenebilir.

3.1.ARAŞTIRMA BULGULARI

3.1.1. Z Kuşağının Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Ankete katılan 312 Z Kuşağı öğrencisinin cinsiyet, gelir düzeyi ve herhangi bir işte çalışıp çalışmadıklarına yönelik dağılımlar Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo1: Z Kuşağının Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Cinsiyetiniz	Frekans	Frekans %
Kadın	166	53,2%
Erkek	146	46,8%
Toplam	312	100%
Gelir Düzeyiniz	Frekans	Frekans %
500 TL den az	89	28,5%
501-1000TL	121	38,8%
1001-1500TL	45	14,4%
1500TL üzeri	57	18,3%
Toplam	312	100%
Herhangi Bir İşyerinde Çalışıyor musunuz?	Frekans	Frekans%
Evet	61	19,6%
Hayır	251	80,4%
Toplam	312	100%

Ankete katılan Z kuşağı öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde %53,2 oranında kadın sayısının yüksek olduğu görülmektedir. Erkeklerin oranı %46,8’dir.

Anketi cevaplayanların %38,1’i 501-1000TL arası gelir düzeyine sahip olduğunu söylemiştir. 500TL’den az gelir düzeyine sahip olanların oranı %28,5 ile ikinci sırada yer almaktadır. 1001-1500TL ve 1500 TL üzeri gelir düzeyine sahip olanların oranı birbirine yakındır.

Herhangi bir işte çalışıyor musunuz? Sorusuna %19,6’sı Evet cevabını %80,4 ile Hayır cevabını vermiştir. Bu oranlardan gelir düzeyi 1001-1500 TL ve üzeri olanların herhangi bir işyerinde çalışan öğrencilerin elde ettiği gelirin oranı ile ilişkili olduğunu söylemek mümkündür.

3.1.2. Toplumsal Kabule İlişkin Bulgular

Z Kuşağı öğrencilerinin Suriyeli göçmenlerin toplumsal kabulüne ilişkin bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Z Kuşağının Suriyeli Göçmenlerin Toplumsal Kabulüne İlişkin Bulgular

	Frekans	Frekans%
Suriyelilerin Ülkemize Yerleşmesini Doğru Bulmuyorum		
Kesinlikle Katılıyorum	176	56,4%
Katılıyorum	61	19,6%
Kararsızım	31	9,9%
Katılmıyorum	29	9,3%
Kesinlikle Katılmıyorum	15	4,8%
Toplam	312	100%
Suriyelilerin Ülkemize Yerleştirilmesinde Politikaların Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum		
Kesinlikle Katılıyorum	157	50,3%
Katılıyorum	81	26%
Kararsızım	36	11,5%
Katılmıyorum	10	3,2%
Kesinlikle Katılmıyorum	28	9%
Toplam	312	100%
Suriyelilerin Ülkemizdeki Toplumsal Yapıyı Bozduğunu Düşünüyorum		
Kesinlikle Katılıyorum	186	59,6%
Katılıyorum	71	22,8%
Kararsızım	31	9,9%
Katılmıyorum	14	4,5%
Kesinlikle Katılmıyorum	10	3,2%
Toplam	312	100%
Suriyelilere Sosyal Haklar Konusunda Ayrıcalıklı Davranıldığını Düşünüyorum		
Kesinlikle Katılıyorum	166	53,2%
Katılıyorum	78	25%
Kararsızım	26	8,3%
Katılmıyorum	26	8,3%
Kesinlikle Katılmıyorum	16	5,1%
Toplam	312	100%
Suriyelilerin Ülkelerindeki Savaşın Bitmesi İle Geri Dönmelerini İstiyorum		
Kesinlikle Katılıyorum	230	73,7%
Katılıyorum	60	19,2%
Kararsızım	13	4,2%
Katılmıyorum	4	1,3%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,6%
Toplam	312	100%
Suriyelilerin Çalışmaya Başlamadan Önce Yükseköğrenim Almaları Ülkedeki Genç Eğitimli İşsizler İçin Tehdit Oluşturmaktadır		
Kesinlikle Katılıyorum	159	51%
Katılıyorum	72	23,1%
Kararsızım	38	12,2%
Katılmıyorum	29	9,3%
Kesinlikle Katılmıyorum	14	4,5%
Toplam	312	100%
Suriyelilerin Çalışma Hayatına Yerleşmesi Bizim İçin Bir Risk Faktörü Oluşturacaktır		
Kesinlikle Katılıyorum	155	49,7%
Katılıyorum	79	25,3%
Kararsızım	33	10,6%
Katılmıyorum	29	9,3%
Kesinlikle Katılmıyorum	16	5,1%
Toplam	312	100%
Suriyelilerin Emek Piyasasına Girişi İle Mezun Olduğumda İşsiz Kalma İhtimalim Artmıştır.		
Kesinlikle Katılıyorum	155	49,7%
Katılıyorum	58	18,6%
Kararsızım	30	9,6%
Katılmıyorum	41	13,1%
Kesinlikle Katılmıyorum	28	9%
Toplam	312	100%
Suriyeli Çalışanların Özellikle Gençlerden Oluşması Emek Piyasasında Dezavantaj Oluşturmaktadır		
Kesinlikle Katılıyorum	176	56,4%
Katılıyorum	77	24,7%
Kararsızım	27	8,7%
Katılmıyorum	24	7,7%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,6%
Toplam	100	100%
Suriyelilerin Türkiye'deki Çalışanların İş Olanaklarını Kısıtlamıştır		
Kesinlikle Katılıyorum	159	51%
Katılıyorum	87	27,9%
Kararsızım	31	9,9%
Katılmıyorum	24	7,7%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	3,5%
Toplam	312	100%

Anket katılımcılarına Suriyeli göçmenlerin toplumsal kabulüne ilişkin sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevapların sonuçları ile ülkelerine yerleşen Suriyeli göçmenlere olan bakış açıları ölçülmüştür. Sonuçlara göre:

- Katılımcıların genel toplamı %76'sı (Kesinlikle Katılıyorum %56,4, Katılıyorum %19,6) Suriyelilerin ülkelerine yerleşmesini doğru bulmuyor.
- Katılımcıların %76,3'ü Suriyelilerin ülkelerine yerleştirilmesinde politikaların yetersiz olduğunu düşünmektedir.
- Katılımcıların %82,4'ü Suriyelilerin ülkedeki toplumsal yapıyı bozduğunu düşünmektedir.
- Katılımcıların %78,2'si Suriyelilere sosyal haklar konusunda ayrıcalıklı davranıldığını düşünmektedirler.
- Katılımcıların %92,9'u Suriyelilerin ülkelerindeki savaşın bitmesi ile geri dönmelerini istemektedir.
- Katılımcıların %74,1'i Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yükseköğrenim almaları ülkedeki genç eğitilmiş işsizler için tehdit oluşturduğunu düşünmektedir.
- Katılımcıların %75'i Suriyeli işçilerin çalışma hayatında kendileri için bir risk faktörü olarak görmektedir.
- Katılımcıların %68,3'ü Suriyelilerin emek piyasasına girişi ile mezun olduklarında işsiz kalma ihtimallerinin artacağını söylemektedir.
- Katılımcıların %81,1'i Suriyeli çalışanların özellikle gençlerden oluşmasının emek piyasasında dezavantaj oluşturduğunu düşünmektedir.
- Katılımcıların %78,9'nun Suriyelilerin Türkiye'deki çalışanların iş olanaklarını kısıtladığını düşünmektedir.

3.1.3. Hipotez Testleri

Araştırmada cinsiyet ve herhangi bir işyerinde çalışıyor musunuz? Soruları ile toplumsal kabulü ölçen sorular arasında anlamlı farklılıklarının olup olmadığı konusunda hipotez oluşturulmuştur. Bu hipotezler şu şekildedir:

H₁: Cinsiyet ve Suriyelilere sosyal haklar konusunda ayrıcalıklı davranıldığını düşünüyorum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₂: Cinsiyet ve Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yaptıkları işe göre mesleki eğitim almaları gerekmektedir arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₃: Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz? ve Suriyeli işçilerin çalışma hayatında bizim için bir risk faktörü olarak görüyorum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₄: Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz? ve Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yükseköğrenim almaları ülkedeki genç eğitilmiş işsizler için tehdit oluşturmaktadır arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

Yukarıdaki hipotezlerin test edilmesi veri yapısının nitel olmasından dolayı Ki-Kare Testine uygundur.

Tablo 3: Cinsiyet ile Hipotez H₁ Arasındaki Ki-Kare Tablosu

	Değer	p Değeri
Pearson Ki-Kare Testi	3,445	0,486

Hipotez H₁, ki-kare analizi ile test edilmiş ve analiz sonucunda test değeri p=0,486 olarak bulunmuş ve p değeri p<0,05 olduğu için hipotez kabul edilmemiştir. Yani, cinsiyet ile Suriyelilere sosyal haklar konusunda ayrıcalıklı davranıldığını düşünüyorum ifadesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4: Cinsiyet ile Hipotez H₂ Arasındaki Ki-Kare Tablosu

	Değer	p Değeri
Pearson Ki-Kare Testi	7,224	0,124

Hipotez H₂, ki-kare analizi ile test edilmiş ve analiz sonucunda test değeri p=0,124 olarak bulunmuş ve p değeri p<0,05 olduğu için hipotez kabul edilmemiştir. Yani, cinsiyet ile Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yaptıkları işe göre mesleki eğitim almaları gerekmektedir arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 5: Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz? ile Hipotez H₃ Arasındaki Ki-Kare Tablosu

	Değer	p Değeri
Pearson Ki-Kare Testi	13,411	0,009

Hipotez H₃, ki-kare analizi ile test edilmiş ve analiz sonucunda test değeri p=0,009 olarak bulunmuş ve p değeri p<0,05 küçük olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz? ile Suriyeli işçilerin çalışma hayatında bizim için bir risk faktörü olarak görüyorum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz? ile Hipotez H₃ Arasındaki Çapraz Tablo

Suriyeli işçilerin çalışma hayatında bizim için bir risk faktörü olarak görüyorum								
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz?	Evet	Kişi Sayısı	23	17	5	8	8	61
		Toplam %	7,4%	5,4%	1,6%	2,6%	2,6%	19,6%
	Hayır	Kişi Sayısı	132	62	28	21	8	251
		Toplam %	42,3%	19,9%	9%	6,7%	2,6%	80,4%
Toplam		Kişi Sayısı	155	79	33	29	16	312
		Toplam %	49,7%	25,3%	10,6%	9,3%	5,1%	100%

Tablo 6'da bulunan çapraz tablo incelendiğinde herhangi bir yerde çalışanların %7,4'ü (23 Kişi) Suriyeli işçilerin çalışma hayatında kendileri için bir risk faktörü olarak görmektedir. %2,6'sı ise bu düşünceye katılmadığını ifade etmektedir. Herhangi bir yerde çalışmayanların oranı incelendiğinde Suriyeli işçilerin çalışma hayatında %42,3 oranında kuvvetli bir şekilde risk faktörü olarak görmektedir. Suriyeli işçilerin çalışma hayatında, çalışmayan anket katılımcıları için çalışanlara göre daha fazla risk faktörü olarak gördüğü anlamına gelmektedir. Çalışma hayatında yer almayan anket katılımcılarının mezun olduklarında iş bulamama kaygısının oluşabilmesi bu sonuçlarla değerlendirildiğinde anlamlı olmaktadır.

Tablo 7: Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz? ile Hipotez H₄ Arasındaki Ki-Kare Tablosu

	Değer	p Değeri
Pearson Ki-Kare Testi	10,156	0,038

Hipotez H₄, ki-kare analizi ile test edilmiş ve analiz sonucunda test değeri p=0,038 olarak bulunmuş ve p değeri p<0,05 küçük olduğu için hipotez kabul edilmiştir. Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz? ile Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yükseköğrenim almaları ülkedeki genç eğitimli işsizler için tehdit oluşturmaktadır arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişki Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz? ile Hipotez H₄ Arasındaki Çapraz Tablo

Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yükseköğrenim almaları ülkedeki genç eğitimli işsizler için tehdit oluşturmaktadır								
			Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	Toplam
Herhangi bir yerde çalışıyor musunuz?	Evet	Kişi Sayısı	23	14	13	6	5	61
		Toplam %	7,4%	4,5%	4,2%	1,9%	1,6%	19,6%
	Hayır	Kişi Sayısı	136	58	25	23	9	251
		Toplam %	43,6%	18,6%	8%	7,4%	2,9%	80,4%
Toplam		Kişi Sayısı	159	72	38	29	14	312
		Toplam %	51%	23,1%	12,2%	9,3%	4,5%	100%

İncelenen ilgili çapraz tabloya göre Herhangi bir yerde çalışanların %7,4'ü Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yükseköğrenim almaları ülkedeki genç eğitimli işsizler için tehdit oluşturacağını düşünmektedir. Bu soruda çalışmayanların oranı ise %43,6'dır. Tablo 6'da olduğu gibi bu tabloda da ankete katılanlar içinde çalışanlar ve çalışmayanlar arasında ciddi bir farkın olduğu görülmektedir.

Kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranı çalışanların %1,6'sını oluştururken çalışmayanlarda bu oran %2,9'dur.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Küreselleşmeyle birlikte dünyada yaşanan hızlı gelişmeler toplumsal olaylara bakış açısında da etkili olmaktadır. Günümüzde, teknolojik gelişmeler toplumsal bakış açısının değişmesinde etkindir. Teknoloji ile daha fazla zaman geçiren genç kuşak (Z Kuşağı) buldukları ülke sınırlarının dışına rahatlıkla çıkabilmekte, farklı kültürleri ve toplumsal yapıları tanıyabilmekte ve bunu teknolojik aletlerle gerçekleştirmektedir. Farklı kültürleri tanıyan farklı ülke insanları ile iletişime geçen Z Kuşağı daha küresel düşünmektedir.

Özellikle toplumsal olaylarda bakış açısı kendinden önce gelen kuşaklardan farklılık göstermektedir. Onlar, ırkçılık, ayrımcılık gibi kavramları kabul etmemektedir. Çok kültürlülüğün yanı sıra bu kuşak sadece sosyal hayatlarında değil çalışma hayatında da birden fazla kültüre sahip insanlarla çalışmayı kabul ederler. Aynı zamanda çok kültürlülüğe saygı duyan yöneticileri tercih etmektedirler. Her ülkenin kendi vatandaşı farklı ülkelerden gelen ve farklı kültürlere sahip insanlarla birlikte yaşama ve sonucunda ortaya çıkabilecek birçok problemden endişe duymaktadır. Z Kuşağı bu konuda farklı düşünmektedir. Küresel kuşak olarak kabul edilen Z Kuşağı üzerine yapılan çalışmalarda bu kuşağın hangi ülke vatandaşı olursa olsun toplumsal olaylarda da küresel düşünmeye sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Dünyada yaşanan siyasi, ekonomik ve sosyolojik olaylar sadece bulunduğu ülkeyi değil çevresinde bulunan ülkeleri de etkilemektedir. Bu olayların başında ise 2011 yılında Suriye'de yaşanan iç savaştır. Yaşanan bu iç savaşın etkileri sadece Suriye ile sınırlı kalmamış çevre ülkeleri de etkilemiştir. Suriye'de yaşanan iç savaş sonucunda ülkelerinden göç eden Suriye vatandaşlarının çevre ülkelere yerleşmesi ile birlikte göç edilen ülkenin eğitim, sağlık, ekonomi gibi politikaları geliştirmesini gerekli kılmıştır. Türkiye'ye göç eden Suriyelilerin başlangıçta kabul görmesi ve topluma entegre olması mümkün görünürken Suriyeli göçmenlerin sayılarının artması ve onlara yönelik geliştirilen politikaların ülke vatandaşı tarafından eleştirilmesi toplumsal kabul ve entegrasyon sürecini yavaşlatmıştır. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde Suriyelilere olan toplumsal kabulde sorunlar olduğunu söylemek mümkündür.

Bu çalışma çok kültürlülüğe saygılı ve ayrımcılığa karşı olan Z Kuşağının Suriyelilere olan toplumsal kabulünü ölçmek amacıyla yapılmıştır. Yapılan çalışmanın sonuçlarına göre; Z Kuşağı öğrencilerinin büyük çoğunluğu Suriyelilerin, ülkelere yerleşmesini doğru bulmadıkları düşüncesindedirler. Aynı zamanda %92,9'u Suriyelilerin ülkelerindeki savaşın bitmesi ile geri dönmelerini istemektedir ve bu oran oldukça yüksektir. Bu oranın yüksek olmasındaki neden; Suriyelilerin, ülkelere yerleştirilme politikalarının yetersiz olduğunu düşünmeleri şeklinde açıklanabilir. Çünkü ankete katılan Z Kuşağının Suriyelilere sosyal haklar konusunda ayrıcalıklı davranıldığını düşünmektedirler. Yine Suriyelilerin ülkedeki toplumsal yapıyı bozduğunu düşünenlerin sayısı da oldukça yüksektir. Suriyeli göçmenlere uygulanan eğitim politikaları ile birlikte eğitim gören ülke vatandaşlarının mezun olduklarında işsiz kalma endişesi oldukça yüksektir. Suriyelilerin çalışmaya başlamadan önce yükseköğrenim almaları ülkedeki genç eğitimli işsizler için tehdit oluşturduğunu düşünenlerin sayısı da oldukça yüksektir. Çalışma hayatına henüz girmemiş olan Z Kuşağı için Suriyeli işçilerin çalışma hayatında olması kendileri için bir risk oluşturduğunu düşünmektedirler. Suriyelilerin emek piyasasına girişi ile mezun olduklarında işsiz kalma ihtimallerinin artacağını ve Suriyeli çalışanların özellikle gençlerden oluşması emek piyasasında onlar için dezavantaj oluşturacağı düşüncesindedirler. Bu durum Suriyelilerin Türkiye'deki çalışanların iş olanaklarını kısıtladığını düşüncesi sonucunu ortaya koymuştur.

Z Kuşağının Suriyelilere yönelik toplumsal kabulüne ilişkin görüşleri oldukça olumsuzdur. Bunda etken olan onların mezun olduklarında işsiz kalma endişesi ile açıklanabilir. Ülkemizde genç işsizlik oranlarının yüksek olması bu endişe de etkindir. Geleceğin genç işgücünü oluşturan Z Kuşağının kaygılarının azaltılması, istihdam olanaklarının geliştirilmesi önemli ve öncelikli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Devletin mültecilere yönelik uyguladığı politikaların yeniden gözden geçirilmesi aynı zamanda Z Kuşağı gençlerinin talep ve beklentilerinin belirlenerek kaygı duyduğu işsizlik konusunda çözümlerin üretilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Abadan-Unat, N. (2017). Bitmeyen Göç, Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa (3.Bs.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Adıgüzel, Y. (2016). Göç Sosyolojisi, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Agarwal, H., Vaghela, P.S. (2018). Work Values Of Gen Z: Bridging The Gap To The Next Generation, INC-2018 - National Conference on Innovative Business Management Practices in 21st Century, Faculty of Management Studies, Parul University, Gujarat, India. 21-22 December, 2018, 1-26.
- Akıncı, B., Nergiz A. ve Gedik, E. (2015). Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme: Göç ve Toplumsal Kabul, Göç Araştırmaları Editörden Dergisi, 1(2), 58-83.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(20), 292-303.
- Al Amiri, N., Daradkeh, F. ve Al Kaabi, A. (2019), Leadership Styles and Competence Among Generation Z Emirati Nursing Students, International Journal Of Learning, Teaching and Educational Research, 18(8), 23-45.
- Aydemir S. ve Şahin, M. C. (2018). Zorunlu-Kitlesele Göç Olgusuna Sosyolojik Bir Yaklaşım: Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar Örneği, Dini Araştırmalar, 21(53), 121-148.
- Aydoğmuş, C. (2019). Generation Z: The Mediating Roles of Self-Esteem And Perceived Stress on the Relationship Between Emotional Intelligence and Life Satisfaction, Cross-Cultural Business Conference May 2019, Editors: Margarethe Überwimmer, Robert Füreder, Michael Schmidthaler, Martina Gaisch, 299-312.
- Boyraz, Z. (2015). Türkiye'de Göçmen Sorununa Örnek Suriyeli Mülteciler, Journal of World of Turks, 7(2), 35-58.
- Castles S. ve Miller, M. J. (2008). Göçler Çağı, Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri (B. U. Bal Ve İ. Akbulut Çev.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Cengiz, D. (2015). Zorunlu Göçün Mekânsal Etkileri ve Yerel Halkın Algısı; Kilis Örneği, Turkish Studies, 10(2), 101-122.
- Csobanka, Z. E., (2016), The Z Generation, Acta Technologica Dubnicae, 6(2), 63-76.
- Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç Ve Göçmen İlişkisi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İlke), 17, 67-91.
- Çetin, İ. (2016). Türkiye'de Suriyeli Sığınmacıların Sosyal ve Kültürel Entegrasyonu, Sosyoloji Dergisi, 34, 197-222.
- De Cooman R. ve Dries, N. (2012). Attracting Generation Y: How Work Values Predict Organizational Attraction in Graduating Students in Belgium, Ed. Eddy S. Ng, Lyons T. Sean vd., UK, Managing The New Workforce, 42-63.
- Deniz, T. (2014). Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye, TSA, 18(1), 174-204.
- Duruel, M. (2017). Sosyo-ekonomik Yönü ile Hatay'daki Suriyeliler, Kriter Yayınevi, İstanbul.
- Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). Göç ve İnsan, Birey ve Toplum, 5(9), 9-22.
- Ekşi, N. (2019 Haziran). Geçici Koruma Sonrası Atılabilecek Hukuki Adımlar, 8.Yılında Türkiye'de Suriyeliler Atölyesi, İstanbul Üniversitesi.
- Erdoğan, M. (2016). Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler ile Birlikte Yaşamın Çerçevesi. A. Esen Ve M. Duman (Ed.), Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler: Tespitler ve Öneriler Aryan Basım, İstanbul.
- Erdoğan, M. (2017). Suriyeliler Barometresi Suriyelilerle Uyum İçinde Yaşamın Çerçevesi-Değerlendirme ve Politika Önerileri.

Erdoğan, M. M. ve Çorabatır, M. (2019). Suriyeli Mülteci Nüfusunun Demografik Gelişimi, Türkiye'deki Eğitim, İstihdam ve Belediye Hizmetlerine Yakın Gelecekte Olası Etkileri, Udra Programme Research Panel.

Erol, M. ve Ersever, O. G. (2014). Göç Krizi ve Göç Krizine Müdahale, Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, 24(1), 47-68.

Gen Z and Millennials Collide at Work (17.03.2020), Gen Z and Millennials collide at work, Erişim Tarihi: 17.03.2020, https://cdn2.hubspot.net/hubfs/409577/Pre-Team%20Drive%20PDFs/Gen_Z_Millennials_Collide_Report_Dec_2016.pdf.

Goh, E., Lee, C. (2018), A Workforce To Be Reckoned With: The Emerging Pivotal Generation Z Hospitality Workforce, International Journal Of Hospitality Management, 73, 20-28.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (05.02.2020), Geçici Korumanın Unsurları, Erişim Tarihi: 05.02.2020, http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-korumanin-unsurlari_409_558_1095_icerik.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, (12.02.2020). Geçici Koruma İstatistikleri. Erişim Tarihi: 12.02.2020, <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>.

Gözler Çamur, E. (2017). İzmir'de Türk Çalışanların Suriyeli İşçiler Algısının Sosyal Psikolojik Analizi, Meltem İzmir Akdeniz Akademisi Dergisi, 1, 92-94.

Güler, E. (2016), İş Dünyasının Z Kuşağı İle İmtihanı, *PARA HABER*, <https://dbe.com.tr/Kurumsal/wp-content/uploads/2016/10/para-02102016.pdf>.

Gün, Z. (2006). Psikolojide, Göç Çalışmalarındaki Metodolojik Problemler ve Çözüm Önerileri, Türk Psikoloji Bülteni, 12(38), 27-41.

Güvenç, B. (2015). İnsan ve Kültür, Boyut Yayın Grubu, İstanbul.

Harunoğulları, M. ve Cengiz, D. (2016). Suriyeli Göçmenlerin Mekânsal Analizi: Hatay (Antakya) Örneği, *TUCAUM*, 309-318.

Kaya İ. ve Yılmaz Eren, E. (2014). Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Durumu: Arada Kalanların Hakları Ve Yükümlülükleri, *SETA*.

Kirişçi, K. (2014). Misafirliliğin Ötesine Geçerken Türkiye'nin "Suriyeli Mültecilerle Sınavı". (S. Karaca Çev.). Washington- Ankara: Brookings Enstitüsü & Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK).

Kütükçü, T. (2015), İş Dünyası İletişim Rehberi, e-kitap, İstanbul: Ötüken Neşriyat, <https://books.google.com.tr/books?id=OMkYCwAAQBAJ&printsec=frontcover#v=snippet&q=Z%20ku%C5%9Fa%C4%9F%C4%B1&f=false>.

Neccar, M. Ş. M. (2016). Suriye'den Türkiye'ye Göç: Nedenler, Sonuçlar Ve Umutlar. (T. Erkut Çev.). İlahiyat Akademi Dergisi, 185-198.

Özen, B. (2016). "A Social Psychological Analysis of Turkish Employees' Perception of Syrian Workers in Izmir" (Sabancı Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi).

Pál, E. (2013). The Generation Z, Overview Study. Retrieved from: <http://www.zgeneracio.hu/getDocument/4252>.

Pusch B. ve Wilkoszewski, T. (2010). Türkiye'ye Uluslararası Göç, Toplumsal Koşullar – Bireysel Yaşamlar, (M. Çomak-Özbatur Çev.), Kitap Yayınevi, İstanbul.

Sağlam, S. (2016). Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme, *Türkiyat Araştırmaları*, 5, 33-44.

Singh, A.P., Dangmei, J., (2017), Understanding the Generation Z: The Future Workforce, *South-Asian Journal of Multidisciplinary Studies (SAJMS)* 3(3), 1-5.

Sirkeci, İ. (2017). Bir Güvensizlik Ülkesi Olarak Türkiye'nin Mültecileri: Suriyeliler ve Türk Mülteciler, *Göç Dergisi*, 4(1), 21-40.

Sparks & Honey. (20.03.2020). Generation Z 2025: The Final Generation, Erişim Tarihi: 20.03.2020, <https://www.sparksandhoney.com/reports-list/2018/10/5/generation-z-2025-the-final-generation>.

- Süleymanov, A. (2017). Suriyelilerin Türk Toplumunda Toplumsal Uyum ve Sosyal Kabul Düzeyi, Dosya, Türk Yurdu, 361, 27-30.
- Tekelioğlu, M., Doğan, A. ve Çelebi, F. (2015 Mayıs). Türkiye’de Göç Politikalarının Gelişimi ve Mevcut Durum. Disiplinler Arası Göç Ve Göç Politikaları Sempozyumu, İstanbul.
- Toprakçı Alp, G. Tuncer, A.D., Sulaiman, S.A., ve Güngör, A. (2019), Çalışma Hayatında Y Ve Z Kuşağının Motivasyonel Farklılıkları, Proceedings On 2nd International Conference On Technology And Science, November 14-16, 2019, 803-810.
- Tunç, A. Ş. (2015). Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri: Türkiye’deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme, TESAM Akademi Dergisi, 2(2), 29-63.
- Uludağ Güler, Ç. (2019). Kuşaklar İnternetle Ruh Buluyor! Z Kuşağının Olaylara Siyasi Bakışı. B. Yılmaz, (Ed.), Türkiye’de Kuşakların Siyasal Dönüşümleri Kitabı içinde (s. 97-114). Ankara: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- UNCHR,(2020).[https://data2.unhcr.org/en/situations/syria#_ga=2.58203491.877430543.15803359192063951347.1571082415,\(10.02.2020\)](https://data2.unhcr.org/en/situations/syria#_ga=2.58203491.877430543.15803359192063951347.1571082415,(10.02.2020)).
- Ünal, S. (2014). Türkiye'nin Beklenmedik Konukları: “Öteki” Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi. Journal of World of Turks, 6(3), 65-89.
- Vadvilavicius, T. ve Stelmokienė, A. (2019), The Consequences Of “Dark” Leadership: Perspective Of Generation Z, Management Of Organizations: Systematic Research, 82(1), 97-110.
- Yıldırım alp, S., İslamoğlu E. ve İyem, C. (2017 Kış). Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul Ve Uyum Sürecine İlişkin Bir Araştırma. Bilgi, 35, 107-126.
- Yılmaz, B. (2020). Türkiye’de Kuşaklar ve Çalışma Değerleri. (2.bs). Gazi Kitabevi, Ankara.
- Yılmaz, B. ve Uludağ Güler, Ç. (2019). Y kuşağı çalışanlarının Suriyelilerin istihdamına bakışı: akademik personel üzerine bir çalışma. Banüsad, 2(2), 231-253.
- Yılmaz, L. Y. (2017). Yerel halkın Türkiye’deki Suriyelilere bakışı: Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay ve Adana örnekleri. (Doktora Tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
6. yılında Türkiye’deki Suriyeliler: Sultanbeyli örneği. (2018 Nisan), Erişim Tarihi:18.03.2020, <https://www.raporlar.org/wp-content/uploads/2018/04/6-yilinda-Turkiyedeki-suriyeliler-sultanbeyli-ornegi.pdf>.